

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1924.

Andra kammaren.

Nr 15.

Fredagen den 29 februari.

Kl. 3,30 e. m.

§ 1.

Justerades protokollen för den 22 och den 23 innevarande februari.

§ 2.

Upplästes följande till kammaren inkomna sjukbetyg:

Att ledamoten av riksdagens andra kammare fröken Elisabeth Tamm på grund av hjärtsvaghet efter influensa är oförmögen att delta i riksdagens arbete, intygas härmed.

Stockholm den 27 februari 1924.

Ada Nilsson,
leg. läkare.

§ 3.

Föredrogs var för sig Kungl. Maj:ts å kammarens bord vilande propositioner; och hänvisades därvid:

till behandling av lagutskott propositionen, nr 53, med förslag till lag om förmynderskap m. m.;

till statsutskottet propositionen, nr 52, angående guldandet av kostnader för inköp av segelfartyget G. D. Kennedy m. m.; och

till jordbruksutskottet propositionen, nr 51, angående upplåtelse av vissa telegrafverket och statens järnvägar tillhöriga markområden.

§ 4.

Vidare föredrogs bankoutskottets memorial, nr 6, i anledning av kamrarnas skiljaktiga beslut beträffande punkt 23 av bankoutskottets utlåtande nr 11, angående regleringen av utgifterna under riksstatens elfte huvudtitel, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna.

Den i detta memorial föreslagna voteringspropositionen godkändes.

§ 5.

Bankoutskottets utlåtanden nr 7—10 och 12 samt andra lagutskottets utlåtande nr 9, som nu föredrogs, bordlades åter.

Andra kammarens protokoll 1924. Nr 15.

§ 6.

Ordet lämnades härefter till herr **förste vice talmannen**, som yttrade: Herr talman! Jag tillåter mig hemställa, att kammaren måtte besluta att utsträcka motionstiden för Kungl. Maj:ts proposition, nr 53, med förslag till lag om förmynderskap m. m. till det plenum, som infaller näst efter 20 dagar från den dag, då propositionen avlämnades.

Denna hemställan bifölls.

§ 7.

Upplästes ett till kammaren inkommet protokoll, så lydande:

År 1924 den 28 februari sammanträdde kamrarnas valmän för att utse revisorer och revisorssuppleanter för granskning av riksbankens avdelningskontors i orterna räkenskaper och förvaltning; och befunnos efter valens slut hava blivit utsedda till

revisorer:

vid kontoret i Göteborg

herr <i>Dahlström, A.</i> , expeditjonsföreståndare, Göteborg,	med 39 röster,
» <i>Neiglick, Fritz</i> , kapten, Göteborg,	» 39 »
» <i>d'Orchimont, F.</i> , f. d. handlande, Floda,	» 39 »
» <i>Larsson, L.</i> , landstingsman, Huveröd,	» 39 » ;

vid kontoret i Malmö

herr <i>Wikborn, N.</i> , lantbrukare, Arrie, Månstorp,	med 39 röster,
» <i>Cavalli, Gustaf</i> , överstelöjtnant, Malmö,	» 39 »
» <i>Johansson, P. A.</i> , kassör, Malmö,	» 39 »
» <i>Persson, Alfred</i> , lantbrukare, Vadensjö,	» 39 » ;

vid kontoret i Falun

herr <i>Olsson, Ahlmans Olof</i> , f. d. riksdagsman, Insjön,	med 39 röster,
» <i>Nordin, G.</i> , major, Falun,	» 39 »
» <i>Sandström, Carl</i> , kamrer, Orsa,	» 39 »
» <i>Backelin, H.</i> , landstingsman, Falun,	» 39 » ;

vid kontoret i Gävle

herr <i>Hällander, Alb.</i> , handelsföreståndare, Gävle,	med 39 röster,
» <i>Lindblom, Edw.</i> , handlande, Gävle,	» 39 »
» <i>Nord, Emil</i> , folkskollärare, Åshammar,	» 39 »
» <i>Aldén, Robert</i> , kontorschef, Gävle,	» 39 » ;

vid kontoret i Halmstad

herr <i>Bökman, E.</i> , rektor, Halmstad,	med 39 röster,
» <i>Ehrenborg, G.</i> , major, Halmstad,	» 39 »
» <i>Linder, J. R.</i> , skollärare, Tvååker,	» 39 »
» <i>Dahlberg, John</i> , handelsföreståndare, Halmstad,	» 39 » ;

vid kontoret i Härnösand

herr <i>Berglund, Einar</i> , landstingsman, Strömnäs,	med 39 röster,
» <i>Törner, A.</i> , direktör, Härnösand,	» 39 »
» <i>Hallin, E.</i> , kassör, Örnsköldsvik,	» 39 »
» <i>Hesse, Samuel</i> , advokat, Härnösand,	» 39 » ;

vid kontoret i Jönköping

herr <i>Johansson, Edvard</i> , Häradsköp, Skillingaryd,	med 39 röster,
» <i>Gislén, Knut</i> , landskamrerare, Jönköping,	» 39 »
» <i>Andrén, Fredrik</i> , ingenjör, Jönköping,	» 39 »
» <i>Jonsson, Johan</i> , landstingsman, Norrahammar,	» 39 » ;

vid kontoret i Kalmar

herr <i>Nilsson, V.</i> , rostmästare, Kalmar,	med 39 röster,
» <i>Wickbom, J. A. O.</i> , rektor, Kalmar,	» 39 »
» <i>Modöer, Seth</i> , handlande, Mönsterås,	» 39 »
» <i>Karlsson, Hjalmar</i> , landstingsman, Kalmar,	» 39 » ;

vid kontoret i Karlskrona

herr <i>Rydén, Magnus</i> , förste marinintendent, Karlskrona,	med 39 röster,
» <i>Appelkvist, Caspar</i> , handelsföreståndare, Ronneby,	» 39 »
» <i>Lundblad, Hj.</i> , kyrkoherde, Hällaryd,	» 39 »
» <i>Brorsson, N.</i> , kantor, Asarum,	» 39 » ;

vid kontoret i Karlstad

herr <i>Berg, N. A:son</i> , f. d. riksdagsman, Munkfors,	med 39 röster,
» <i>Falk, H. H. W.</i> , kapten, Karlstad,	» 39 »
» <i>Göthberg, A. H.</i> , f. d. riksdagsman, Munkfors,	» 39 »
» <i>Mossberg, Gustaf</i> , handlande, Framnäs, Blomskog,	» 39 » ;

vid kontoret i Kristianstad

herr <i>Svensson, M.</i> , kontorsbiträde, Kristianstad,	med 39 röster,
» <i>Wingren, H.</i> , kamrer, Kristianstad,	» 39 »
» <i>Witzell, C.</i> , f. d. riksdagsman, Örkelljunga,	» 39 »
» <i>Åkesson, J. A.</i> , f. d. riksdagsman, Raskarum, S:t Olof,	» 39 » ;

vid kontoret i Linköping

herr <i>Svensson, Joh.</i> , disponent, Linköping,	med 39 röster,
» <i>Träff, J. A.</i> , f. d. riksdagsman, Mjölby,	» 39 »
» <i>Hanzén, J.</i> , redaktör, Linköping,	» 39 »
» <i>Rydén, C.</i> , järnvägskontrollör, Linköping,	» 39 » ;

vid kontoret i Luleå

herr <i>Bexell, Albert</i> , stadsfogde, Luleå,	med 39 röster,
» <i>Nordberg, Alb.</i> , kyrkoherde, Neder-Luleå,	» 39 »
» <i>Bäckström, Amandus</i> , kommissionär, Öjebyn,	» 39 »
» <i>Sandström, Robert</i> , handlande, Gammelstad,	» 39 » ;

vid kontoret i Mariestad

herr <i>Wallin, Erik</i> , handelsföreståndare, Lidköping,	med 39 röster,
» <i>Bolin, J. Z.</i> , skollärare, Fyrunga,	» 39 »
» <i>Johansson, Alf.</i> , lantbrukare, Rambororp, Låstad,	» 39 »
» <i>Andersson, Justus</i> , kommunalordförande, Karlsborg,	» 39 » ;

vid kontoret i Norrköping

herr <i>von Malmborg, Karl</i> , kapten, Wii, Okna,	med 39 röster,
» <i>Eriksson, Karl</i> , f. d. riksdagsman, Lundby, Okna,	» 39 »
» <i>Lagerbäck, E. A.</i> , kassör, Norrköping,	» 39 »
» <i>Eriksson, Josef</i> , f. d. riksdagsman, Finspong,	» 39 » ;

vid kontoret i Nyköping

herr <i>Sjöström, G.</i> , kyrkoherde, Tuna, Larslund,	med 39 röster,
» <i>Weinberg, B.</i> , f. d. godsägare, Nyköping,	» 39 »
» <i>Winblad, Oskar</i> , förvaltare, Nyköping,	» 39 »
» <i>Uhrberg, Ivar</i> , lantbrukare, St. Kungsladugården, Nyköping,	» 39 » ;

vid kontoret i Sundsvall

herr <i>Gustafsson, Gid.</i> , redaktionssekreterare, Sundsvall,	med 39 röster,
» <i>Carlström, L. W.</i> , bageriföreståndare, Sundsvall	» 39 »
» <i>Eckholm, R.</i> , f. d. riksdagsman, Sundsvall,	» 39 »
» <i>Thor, C. G.</i> , förvaltare, Nedansjö,	» 39 » ;

vid kontoret i Umeå

herr <i>Grafström, Hj.</i> , överste, Umeå,	med 39 röster,
» <i>Lagerkvist, Emil</i> , f. d. riksdagsman, Skellefteå,	» 39 ».
» <i>Ålund, W.</i> , jägmästare, Umeå,	» 39 »
» <i>Jonsson, O.</i> , f. d. riksdagsman, Gumboda, Sikeå,	» 39 » ;

vid kontoret i Uppsala

herr <i>Bring, Sven Kasper</i> , f. d. rådman, Uppsala,	med 39 röster,
» <i>Wiklund, Gustaf</i> , akademibokhållare, Uppsala,	» 39 »
» <i>Tapper, K.</i> , landstingsman, Uppsala,	» 39 »
» <i>Hammar skjöld</i> , f. d. kapten, Uppsala,	» 39 » ;

vid kontoret i Visby

friherre <i>Kruuse af Verchou, H.</i> , majör, Tingstäde,	med 39 röster,
herr <i>Melin, Oskar</i> , landskamrerare, Visby,	» 39 »
» <i>Larsson, K. L. J.</i> , riksdagsman, Bondarve,	» 39 »
» <i>Karlström, K.</i> , f. d. riksdagsman, L:a Atlings, Atlingbo,	» 39 » ;

vid kontoret i Vänersborg

herr <i>Björklund, E.</i> , jägmästare, Vänersborg,	med 39 röster,
» <i>Lindkvist, G. E.</i> , landstingsman, Åmål,	» 39 »
» <i>Johansson, Albert</i> , bruksbokhållare, Upphärad,	» 39 »
» <i>Magnusson, Oscar</i> , stationskrivare, Vänersborg,	» 39 » ;

vid kontoret i Västerås

herr <i>Robsahm, G. W. T.</i> , kapten, Västerås,	med 39 röster,
» <i>Lundblad, Axel</i> , f. d. riksdagsman, Fredriksberg, Västerås,	» 39 »
» <i>Uggla, Claes</i> , f. d. häradshövding, Västerås,	» 39 »
» <i>Lindgren, Gustaf</i> , f. d. riksdagsman, Islingby,	» 39 » ;

vid kontoret i Växjö

herr <i>Bengtson-Gierup, Hans</i> , distriktslantmätare, Växjö,	med 39 röster,
» <i>Johansson, O. A.</i> , hospitalssyssloman, Växjö	» 39 »
» <i>Svensson, J. G.</i> , f. d. riksdagsman, Betingetorp,	» 39 »
» <i>Ljungkvist, J. M.</i> , garvare, Växjö,	» 39 » ;

vid kontoret i Örebro

herr <i>Akerberg, H.</i> , redaktör, Örebro,	med 39 röster,
» <i>von Hofsten, H. R.</i> , major, Örebro,	» 39 »
» <i>Persson, O.</i> , nämndeman, Asker,	» 39 »
» <i>Gustafsson, Arv.</i> , kassör, Örebro,	» 39 » ;

vid kontoret i Östersund

herr <i>Mattsson, Anders</i> , lasarettssyssloman, Östersund,	med 39 röster,
» <i>Lundvall, A. W.</i> , grosshandlare, Östersund,	» 39 »
» <i>Roman, P. G.</i> , häradsskrivare, Östersund,	» 39 »
» <i>Fladvad, O. E.</i> , landstingsman, Odenslund, Östersund,	» 39 » ;

suppleanter:*vid kontoret i Göteborg*

herr <i>Börjesson, L. A.</i> , sjukkasseexpeditör, Göteborg,	med 37 röster,
» <i>Sundberg, Axel</i> , borgmästare, Lysekil,	» 37 »
» <i>Rodhe, C. W.</i> , major, Göteborg,	» 37 »
» <i>Hjort, Gustaf</i> , direktör, Göteborg,	» 37 » ;

vid kontoret i Malmö

herr <i>Hermansson, J. W.</i> , lagerbokhållare, Malmö,	med 37 röster,
» <i>Persson, Per Hjalmar</i> , lantbrukare, Klörup, Ahlstad,	» 37 »
» <i>von Porath, Wilhelm</i> , överstelöjtnant, Lund,	» 37 »
» <i>Rosén, Anders</i> , lektor, Lund,	» 37 » ;

vid kontoret i Falun

herr <i>Eronn, A.</i> , f. d. riksdagsman, Leksand,	med 37 röster,
» <i>Olsén, Olof</i> , handlande, Orsa,	» 37 »
» <i>Minör, P. A.</i> , landstingsman, Falun,	» 37 »
» <i>Skarstedt, W.</i> , f. d. riksdagsman, Falun,	» 37 » ;

vid kontoret i Gävle

herr <i>Berg, Fredrik</i> , kamrer, Gävle,	med 37 röster,
» <i>Andersson, A. J.</i> , f. d. riksdagsman, Gävle,	» 37 »
» <i>Nyberg, N. A.</i> , trävaruhandlare, Gävle,	» 37 »
» <i>Nygren, G.</i> , konduktör, Gävle,	» 37 » ;

vid kontoret i Halmstad

herr <i>Jönsson, C. B.</i> , f. d. riksdagsman, Röinge,	med 37 röster,
» <i>Kindberg, A.</i> , läroverksadjunkt, Halmstad,	» 37 »
» <i>Johansson, Aug.</i> , lantbrukare, Skälmtorp, Slöinge,	» 37 »
» <i>Brodin, O.</i> , skomakaremästare, Halmstad,	» 37 » ;

vid kontoret i Härnösand

herr <i>Bouvin, A.</i> , handlande, Sollefteå,	» 37 röster,
» <i>Sandström, Nils</i> , direktör, Nyland,	» 37 »
» <i>Hammarlind, Otto</i> , fabrikör, Nyland,	» 37 »
» <i>Björklund, Henrik</i> , köpman, Härnösand,	» 37 » ;

vid kontoret i Jönköping

herr <i>Svensson, Johan</i> , nämndeman, Fällinge, Smålandsstenar,	med 37 röster,
» <i>Pettersson, J. Aug.</i> , landstingman, Huskvarna,	» 37 »
» <i>Magnusson, August</i> , fabrikör, Svarvartorpet, Anderstorp,	» 37 »
» <i>Gelotte, B. E.</i> , f. d. riksdagsman, Tranås,	» 37 » ;

vid kontoret i Kalmar

herr <i>Wilner, G. A.</i> , lantbrukare, Möllstorp, Färjestaden,	med 37 röster,
» <i>Olsson, John</i> , skräddare, Kalmar,	» 37 »
» <i>Jonsson, G. L.</i> , stadsfullmäktig, Kalmar,	» 37 »
» <i>Johansson, Adolf</i> , f. d. riksdagsman, Möllstorp, Färjestaden	» 37 » ;

vid kontoret i Karlskrona

herr <i>Olsson, N. P.</i> , kamrerare, Mjällby,	med 37 röster,
» <i>Andersson, Anton</i> , kakelarbetare, Karlskrona,	» 37 »
» <i>Klemmedtson, Nils</i> , lantbrukare, Merserum,	» 36 »
» <i>Dahl, Aug.</i> , häradsdomare, Rosendal,	» 36 » ;

vid kontoret i Karlstad

herr <i>Svensson, Johan</i> , lantbrukare, Spånga, Östra Fogelvik, Skattkärr,	med 37 röster,
» <i>Johansson, Emil</i> , kyrkovärd, N:a Borgvik,	» 37 »
» <i>Huss, R.</i> , major, Karlstad,	» 37 »
» <i>Lind, A.</i> , landstingskamrer, Kil,	» 37 » ;

vid kontoret i Kristianstad

herr <i>Olsson, Otto J.</i> , Hammenhög,	med 37 röster,
» <i>Lorenzen, H. Chr.</i> , kamrer, Karpalund,	» 37 »
» <i>Sköld, H.</i> , folkskollärare, Kristianstad,	» 37 »
» <i>Persson, John</i> , handlande, Osby,	» 37 » ;

vid kontoret i Linköping

friherre <i>Hermelin, Gösta</i> , Ulvåsa,	med 37 röster,
herr <i>Danckwardt-Lillieström, Gösta</i> , kassör, Linköping,	» 37 »
» <i>Hallendorff, Joh.</i> , landstingsman, Gerstorp, Linköping,	» 37 »
» <i>Sköld, Carl</i> , redaktör, Linköping,	» 37 » ;

vid kontoret i Luleå

herr <i>Sundberg, Ragnar</i> , länsassessor, Luleå,	med 37 röster,
» <i>Lantz, E. P.</i> , landstingsman, Luleå,	» 37 »
» <i>Lindquist, Melker</i> , grosshandlare, Luleå,	» 37 »
» <i>Wikström, Arvid</i> , kyrkvård, Öjebyn,	» 37 » ;

vid kontoret i Mariestad

herr <i>Adolfson, Erik</i> , kommissionär, Moholm,	med 37 röster,
» <i>Klen, David</i> , f. d. landstingsman, Tidaholm,	» 37 »
» <i>Lund, John</i> , lantbrukare, Rosenhaga, Lerdala,	» 37 »
» <i>Johansson, Alfr.</i> , Hallagården, Slutarp,	» 37 » ;

vid kontoret i Norrköping

herr <i>Cederstrand, Th.</i> , handlande, Norrköping,	med 37 röster,
» <i>Ljungberg, A. J.</i> , förste lärare, Norrköping,	» 37 »
» <i>Jonsson, Edvard</i> , inspektor, Fiskeby,	» 37 »
» <i>Johansson, Fredrik</i> , hemmansägare, Vevlöv, Östra Husby,	» 37 » ;

vid kontoret i Nyköping

herr <i>Hedin, Karl</i> , ingenjör, Kärrbo, Nyköping,	med 37 röster,
» <i>Tottie, K. F.</i> , lantbrukare, Lilla Kungsladugården, Nyköping,	» 37 »
» <i>von Sydow, C. O.</i> , kapten, Nyköping,	» 37 »
» <i>Fant, Gunnar</i> , borgmästare, Nyköping,	» 37 » ;

vid kontoret i Sundsvall

herr <i>Pettersson, P. Em.</i> , f. d. inspektor, Sundsvall,	med 37 röster,
» <i>Andersson, Torsten</i> , e. o. hovrättsnotarie, Sundsvall,	» 37 »
» <i>Hedqvist, P. L.</i> , landstingsman, Fagervik,	» 37 »
» <i>Hellberg, Alfred</i> , kyrkvård, Högom, Sundsvall,	» 37 » ;

vid kontoret i Umeå

herr <i>Säfstén, Emil</i> , landstingsman, Sävar, Umeå,	med 37 röster,
» <i>Gyllengahm, K.</i> , major, Umeå,	» 37 »
» <i>Conradson, R.</i> , apotekare, Nordmaling,	» 37 »
» <i>Nilsson, O. A.</i> , fanjunkare, Umeå,	» 37 » ;

vid kontoret i Uppsala

herr <i>Norén, K.</i> , vattenrättsnämndeman, Rålunda, Häggeby,	med 37 röster,
greve <i>von Rosen, Axel</i> , Vattholma,	» 37 »
herr <i>Bengtsson, E.</i> , lantbrukare, Gunnarsbo, Lövsta bruk,	» 37 »
» <i>Jansson, Hugo</i> , disponent, Uppsala,	» 37 » ;

vid kontoret i Visby

herr <i>Söderberg, J. N.</i> , stabsintendent, Visby,	med 37 röster,
» <i>Kullberger, Algot</i> , kamrer, Visby,	» 37 »
» <i>Bastholm, G.</i> , lokförare, Visby,	» 37 »
» <i>Lingström, Aug.</i> , f. d. riksdagsman, Klintehamn,	» 37 » ;

vid kontoret i Vänersborg

herr <i>Jakobsson, Karl</i> , landstingsman, Rödjan, Lillebyn,	med 37 röster,
» <i>Bergström, Arvid</i> , handlande, Vänersborg,	» 37 »
» <i>Larsson, Emil</i> , landstingsman, Tubbekulla,	» 37 »
» <i>Berggren, Gust.</i> , stationskarl, Åmål,	» 37 » ;

vid kontoret i Västerås

herr <i>Zander, J. A.</i> , handelsföreståndare, Västerås,	med 37 röster,
greve <i>Cronstedt, F. W.</i> , Fulleröd, Västerås,	» 37 »
herr <i>Küttström, Knut</i> , landstingsman, Västerås,	» 37 »
» <i>Fröier, Isidor</i> , folkskollärare, Västerås,	» 37 » ;

vid kontoret i Växjö

herr <i>Ahl, Ernst</i> , landskamrerare, Växjö,	med 37 röster,
» <i>Norlin, Anders</i> , dövstumlärare, Växjö,	» 37 »
» <i>Borg, P.</i> , kantor, Lekaryd, Gåvetorp,	» 37 »
» <i>Johansson, G. W.</i> , hemmansägare, Östad, Täckaregård, Väckelsång,	» 37 » :

vid kontoret i Örebro

herr <i>Akvist, Torsten</i> , direktör, Örebro,	med 37 röster,
» <i>Karlsson, Gottfr.</i> , nämndeman, Gillberga,	» 36 »
» <i>Pettersson, G.</i> , domänintendent, Runnaby, Örebro,	» 36 »
» <i>Cederlund, C. F.</i> , affärschef, Örebro	» 34 » ;

vid kontoret i Östersund

herr <i>Olsson, Olof</i> , handlande, Fastgården, Oviken,	med 37 röster,
» <i>Östberg, Engelbert</i> , hemmansägare, Långåskans,	» 37 »
» <i>Olsson, Per</i> , mejeridisponent, Östersund,	» 37 »
» <i>Olsson, Nils</i> , f. d. riksdagsman, Rödingsberg,	» 37 » ;

sedan ordningen mellan dem av suppleanterna, som erhållit lika antal röster, blivit genom särskilda lottningar bestämd.

Adolf Janson.

Gust. Nilsson.

A. Antonsson.

K. A. Westman.

Protokollet lades till handlingarna; och beslöt kammaren, att underrättelse om de försiggångna valen skulle genom utdrag av kammarens protokoll meddelas bankoutskottet med anmodan till utskottet att lämna såväl fullmäktige i riksbanken som vederbörande avdelningskontor och de valda meddelande om valens utgång.

§ 8.

Anmäldes och godkändes riksdagens kanslis förslag

dels till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 24, angående val av riksdagens justitieombudsman och hans efterträdare; och

nr 27, angående val av riksdagens militieombudsman och hans efterträdare; dels ock till riksdagens förordnanden:

nr 25, för revisionssekreteraren m. m. B. N. R. Lilienberg att vara riksdagens justitieombudsman;

nr 26, för revisionssekreteraren m. m. E. G. Geijer att vara riksdagens justitieombudsmans efterträdare;

nr 28, för revisionssekreteraren m. m. G. F. Lindstedt att vara riksdagens militieombudsman; samt

nr 29, för hovrättsrådet m. m. J. A. Samuelson att vara riksdagens militieombudsmans efterträdare.

Vidare anmäldes och godkändes följande förslag till riksdagens skrivelser till Konungen, nämligen:

från konstitutionsutskottet:

nr 33, i anledning av väckta motioner om beredande av ersättning åt innehavare av kommunala förtroendeuppdrag m. m.; och

nr 34, i anledning av väckt motion om rätt för stadsfullmäktige att välja två vice ordförande;

från bevillningsutskottet:

nr 30, i anledning av väckt motion om sänkning av tullen å ostron;

nr 31, i anledning av väckt motion om sänkta tullsatser för ur; och

nr 32, i anledning av väckt motion om ändring i rubriken nr 403 i tulltaxan; samt

från jordbruksutskottet, nr 22, i anledning av vissa av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen under nionde huvudtiteln gjorda framställningar.

§ 9.

Justerades protokollsutdrag.

§ 10.

En av herr *Branting* gjord anhållan att för deltagande i Nationernas förbunds rådssammanträde i Genève erhålla ledighet från riksdagsgöromålen under 20 dagar från och med den 3 nästkommande mars blev av kammaren bifallen.

Vidare beviljades ledighet åt:

herr <i>Uddenberg</i> i Varberg	under 10 dagar fr. o. m. den 1 mars,
» <i>Sjöström</i>	» 2 » » » 1 »
» <i>Westman</i>	» 4 » » » 4 »
» <i>Uddenberg</i> i Karlskoga	» den 1 mars,
» <i>Waldén</i>	» 6 dagar fr o. m. den 3 mars och
» <i>Hamrin</i>	» den 3 mars.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 3,50 e. m.

In fidem
Per Cronvall.

Lördagen den 1 mars.

Kl. 11 f. m.

§ 1.

Avlämnades följande Kungl. Maj:ts propositioner, nämligen:

av herr statsrådet *Beskow* propositionerna:

nr 70, med förslag till förordning med särskilda bestämmelser om avdrag vid 1925 års taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt samt till beviljning av inkomst m. m.;

nr 59, angående användande av överskott i Djurgårdskassan till säkerställande under 1925 av Ulriksdals kungsgårds förvaltning och drift; och

nr 60, angående beredande av medel till täckande av brister i räkenskaperna för vissa kungl. slott m. m.;

av herr statsrådet *Clason* propositionerna:

nr 61, angående dyrtidstillägg åt viss nordiska museets och livrustkammarens personal;

nr 62, angående dyrtidstillägg åt svenska sjömanspräster i vissa utländska hamnstäder;

nr 63, angående dyrtidstillägg åt befattningshavare vid vissa statsunderstödda anstalter för yrkesundervisning;

nr 64, angående rätt för två förutvarande lärarinnor vid enskilda läroanstalter att komma i åtnjutande av tilläggs pension;

nr 65, angående pension från statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. åt förra slöjdlärarynnan Elna Petersson;

nr 66, angående uppförande av byggnad, omfattande vaktmästarbostad och amanuensrum, vid patologisk-anatomiska institutionen vid universitetet i Lund m. m.;

nr 54, angående provisorisk giltighet av avlöningsreglementet den 29 juni 1921 för officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare på aktiv stat m. fl. vid armén och marinen;

nr 68, angående lån till främjande av bostadsproduktionen m. m.; och

nr 69, med förslag till lag om ändrad lydelse av övergångsbestämmelserna till epidemilagen den 19 juni 1919;

av herr statsrådet *Ekeberg* propositionen, nr 67, med förslag till lag om ändrad lydelse av 5 kap. 3 § strafflagen m. m.; samt

av herr statsrådet *Pettersson* propositionerna:

nr 56, angående utförselbevis för råg och vete;

nr 57, angående inrättande av en spannmålslagerhusfond; och

nr 58, angående disponerande av avkastningen av statens hästavelnsfond.

Samtliga dessa propositioner bordlades.

§ 2.

Föredrogos vart för sig bankoutskottets utlåtanden:

nr 7, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning angående tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare, i vad avser elfte huvudtiteln;

nr 8, i anledning av vissa framställningar rörande pensionsförbättring åt vissa i försvarets tjänst anställda eller förut anställda personer;

nr 9, i anledning av vissa framställningar rörande elfte huvudtiteln, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna;

nr 10, i anledning av väckt motion om utredning och förslag angående höjning av manlig folkskollärares pensionsålder; och

nr 12, i anledning av väckt motion om sänkt pensionsålder för förrådsvakt, förrådsförman och förrådsmästare vid statens järnvägar; samt

andra lagutskottets utlåtande, nr 9, i anledning av väckta motioner med förslag till lag om ändrad lydelse av 18 § i lagen om fattigvården den 14 juni 1918.

Kammaren biföll vad utskotten i dessa utlåtanden hemställt.

§ 3.

Herr talmannen gav nu på begäran ordet till

Interpellation.

Herr **Törnkvist** i Karlskrona, som yttrade: Herr talman! För något mera än ett år sedan meddelades i en blekingetidning att ägaren till Göholms gods, beläget i närheten av Ronneby, till avflyttning uppsagt en stor del av sina torpare och sina lägenhetsägare på ofri grund. Anledningen till uppsägnin-garna påstods vara, att godsägaren ämnade använda jorden till jaktmarker.

I det längsta trodde de uppsagda att det ej var så allvarligt menat med uppsägningen och för övrigt hade de svårt att tänka sig in i det förhållandet att de för en fix idé skulle behöva flytta från de hem, där de voro födda, och där deras förfäder i flera led tillbaka bott och verkat. För kort tid sedan fingo de emellertid klart för sig att det var allvar i hotet.

Enligt förut nämnda tidning företogs nämligen den första vräkningen för ett par veckor sedan. De vräkta är bror och syster, barn till framlidne mästerlotten Jan Andersson på Gö. Förhistorien till denna vräkning är följande: Med anledning av att mästerlotsens son, Alfred Jansson, olovligt utsatt två ålhommor vräktes han år 1919 från sitt sedan år 1902 innehavda torp. Han flyttade därefter till sitt föräldrahem, som då å stärbhusets vägnar innehades av system. Med anledning därav uppsades systemen till avflyttning från sitt föräldrahem. Stämning uttogs vid Medelsta häradsrätt och vräkningsdom avkunnades. När denna dom skulle gå i verkställighet kommo de exekutiva myndigheterna emellertid underfund med att vräkningsdomen ej gällde jämväl brodern som nu även bodde i huset, och vräkningen mot kvinnan inhiberades sedan hennes bohag burits ut ur huset. Nu är emellertid vräkningen verkställd, och godsherrens ombud har tills vidare lagt beslag på lägenheten. Boningshuset och uthusen äro stärbhusets egendom. Det jordområde, det här är fråga om, utgör i areal 40×40 m. och uppläts år 1887 till mästerlotten Andersson som uppförde boningshuset och erforderliga uthus på området. Då Andersson år 1905, efter att ha tjänat kronan som lots i 45 år, avled, övertogo änkan och en dotter rättigheter och skyldigheter för det lilla jordområdet till år 1919, då änkan dog och dottern ensam fick stärbhusdelägarnas tillåtelse att bebo husen. Sina skyldigheter mot jordägaren har dottern väl fullgjort och under vräkningsrättegången emot henne vitsordades, att hon hade gott anseende, skötte jorden väl och att hon i ordentlig tid erlagt arrendet. Hon vräktes

Interpellation. från sitt fädernehem uteslutande därför, att hon tillät sin broder att också bo i fädernehemmet.
(Forts.)

Med anledning av denna låt mig säga i högsta grad upprörande händelse har jag mottagit följande upplysningar, som visa att denna vräkning icke är en isolerad företeelse utan ett led i ett helt samhälles avhysning.

Uppsagda till avflyttning från sina delvis med egna hus bebyggda lägenheter äro, förutom det här ovan relaterade vräkningsfallet, följande:

Fiskaren Sven Ohlsson, 78 år gammal, har innehaft en torplägenhet i c:a 40 år. Före honom innehades torpet av en Åke Jonsson i många år. Torpets areal är c:a 2 tld därav 1 tld öppen jord av dålig beskaffenhet. Husen tillhöra godset. Familjen består av 3 personer. Uppsagd till avflyttning den 14 mars 1924.

Fiskaren Karl Aug. Svensson, 45 år, har innehaft torplägenheten sedan 1907 då han övertog den efter sin fader, som innehaft densamma i minst 30 år. Familjen består av 9 personer därav sju barn. Svensson själv är sjuklig. Före fadern har farfadern innehaft torplägenheten. *Husen tillhöra Svensson.* Uppsagd till den 14 mars 1924.

Fiskaren Petter Olsson, 67 år, har innehaft torpet i c:a 30 år då han övertog det av fadern som innehaft det i c:a 40 år. Husen äro godsets. Familjen består av 6 personer därav 3 barn. Uppsagd till den 14 mars 1924.

Oscar Olsson, 45 år, har innehaft torpet sedan 1915 då han övertog det efter sin fader som bröt upp torpet och innehade det i c:a 43 år. *Egna hus.* Familjen utgöres av 13 personer därav 10 barn samt svärfader till innehavaren 80 år gammal. Uppsagd till den 14 mars 1924.

Hanna Ohlsson, änka efter fiskaren Andreas Ohlsson, 66 år gammal, har innehaft torpet sedan 1908, då det övertogs efter en som å sin sida innehaft det i många år. Familj 5 personer. Uppsagd till den 14 mars 1924.

Fiskaren Axel Svensson, 44 år, övertog torpet 1902 efter fadern, som innehaft det i ett 30-tal år. *Egna hus.* Familjen 10 personer. Uppsagd till den 14 mars 1925.

Fiskaren Frans Svensson, 47 år gammal, övertog torpet efter svärfadern 1898. Denne hade själv brutit upp jorden och innehaft torpet i ett 40-tal år. Familjen består av 10 personer, därav nuvarande innehavarens moder, samt 7 barn till Svensson. *Egna hus.* Uppsagd till den 14 mars 1925.

Fiskaren Sven Olof Andersson, 37 år, har innehaft torpet i 9 år. Jorden uppläts för ändamålet för c:a 40 år sedan. *Delvis egna hus* och delvis hus tillhöriga godset. Familjen består av 10 personer därav 8 barn.

Elin Fransson, 59 år, änka efter fiskaren Frans Joh. Andersson, som övertog torpet 1895, efter Elin Franssons första man, som innehade torpet i ett 10-tal år. Båda männen ha drunknat under arbete som fiskare. Familjen utgör nu 3 personer. Uppsagd till den 25 mars 1925.

Karl Olof Andersson, 48 år, har innehaft torpet i 3 år och övertog det efter sin fader som innehaft det i c:a 40 år. Fadern övertog torpet av sin svärfader, som innehaft det i många år. Familjen består av 6 personer därav 5 barn. *Egna hus.* Uppsagd till den 25 mars 1925.

Jan Abrahamsson, 41 år, har innehaft torpet sedan 1915 då han övertog det efter svärfadern som innehaft det i c:a 40 år. Den sistnämnda övertog på sin tid torpet efter sin fader. Jorden utgör c:a 4 tld öppen jord och ett par tld ängsmark. Familjen består av 8 personer. Husen äro godsets. Uppsagd till den 14 mars 1925.

Torparen Sven Olof Svensson, 51 år, har haft tjänst på gården i 17 år. Övertog torpet för ett 20-tal år sedan. Familj 8 personer. *Egna hus.* Uppsagd till den 25 mars 1925 men har fått *muntligt* löfte att få stanna kvar på torpet tillsvidare.

Torparen Oscar Svensson, 51 år, har innehaft torpet sedan 1894 då han övertog det efter sin svärfader, som brukat det i ett 50-tal år. Torpet har varit båtsmanstorp och brukats i flera släktled innan nuvarande innehavaren övertog det. Jorden består av c:a 2 tld öppen jord och lika mycken ängsmark. Familjen utgör 7 personer däruv 5 barn. *Egna hus*. Uppsagd till den 14 mars 1925. Interpellation.
(Forts.)

Torparen Anders Svensson, 67 år, har innehaft torpet i c:a 35 år. Jorden består av c:a 3 $\frac{1}{2}$ tld odlingsbar jord samt någon ängsmark. *Egna boningshus*, godsets uthus. Familjen 5 personer däruv 3 barn. Uppsagd till den 14 mars 1925.

Fiskaren Bernhard Karlsson, 42 år, innehade först ett torp i 7 år men uppsades och avflyttade från torpet till en liten s. k. »lycka» i närheten där han år 1907 byggde hus, som äro *hans egna*. Jordområdet, som han innehar, utgör c:a $\frac{1}{2}$ tld. Var uppsagd för avflyttning den 14 mars 1922 men har fått stanna kvar på obestämd tid. Familjen består av 7 personer.

Karl Jansson, 54 år, övertog torpet 1903 efter sin fader som brukat det i c:a 25 år. Jorden utgör ett par tunnland. *Egna hus*. Familj 4 personer. Uppsagd till avflyttning till hösten.

I allt sålunda 16 hushåll med 114 familjemedlemmar som hotas med avhysning. Av de 16 till avflyttning uppsagda hushållen uppgivas de 9 vara ägare till såväl boningshus som uthus, 1 uppgives äga husen delvis, och godset äger dem delvis, 1 uppgives äga boningshusen medan godset angives som ägare till uthusen. I 3 fall uppgives godset som ägare av samtliga husen medan för 2 fall intet angives rörande äganderätten till på respektive torp befintliga hus.

Intet tvivel råder därom, att dessa uppsägningar komma att hänsynslöst fullföljas, på samma sätt som det här i början relaterade fallet, därest icke i tid behövligen åtgärder vidtagas mot denna tvångsavfolkning av ett gammalt fiskarsamhälle. Sådana åtgärder måste emellertid enligt min mening utfinnas, att de uppsagda icke behöva avflytta från de boplatser, som av dem och deras förfäder bebotts sedan generationer tillbaka. Det synes då icke vara nog med att hänvisa till gällande lag och sakens vidare utveckling inför rättsligt forum. När vräkning verkligen kunnat få tillgripas för en sådan bagatellartad förseelse som utsättandet av ett par ålhommor i sjön i verkligheten är och vidare att vräkning kunnat utverkas mot en kvinna allenast därför att hon lät sin husville, visserligen förut av godsägaren vräkte broder få tak över huvudet i sitt eget fädernehem, torde den starka oro för utgången av vräkningsprocesser, som gripit de uppsagda familjerna, ha starkt fog för sig. Varthän de skola draga sina färde efter en avhysning veta de icke.

Jorden där i trakten tillhör nämligen ägaren till Göholm och i andra samhälle är fiskarbefolkningen förut tillräckligt representerad.

Man frågar sig verkligen efter anledningen till denna avhysningsprocedur. I fråga om sina kontraktensliga skyldigheter mot godsägaren brister ingen av de uppsagda något. Godsägaren har heller icke på något sätt meddelat de uppsagda sina närmare planer. Personer, som sägas vara förtrogna med förhållandena, ha emellertid som förut nämnts uppgivit, att godsägaren har för avsikt att efter människornas tvångsavhysning lägga deras boplatser till jaktmark. Dessa uppgifter synas också ha blivit bestyrkta av det förhållandet att godsägaren redan utplanterat ett stort antal fasaner och tyska harar just på dessa områden. Utvecklingen har ju hittills gått i den riktningen att människorna och kulturen erövrat bit för bit av natur och vildmark, här omhandlade fall pekar på en alldeles motsatt utveckling. Detta talar för en avskräckande planmässighet i godsägarens aktion mot befolkningen som sannolikt heller icke har att vänta någon humanare behandling vid avhysningen än den en bristfällig lag ålägger honom att utöva.

Interpellation. Jag har, herr talman, ansett det vara helt enkelt min skyldighet att på detta sätt rikta uppmärksamheten på dessa upprörande åtgöranden. Mitt syfte är naturligtvis att söka uppnå ett skyndsamt ingripande till de uppsagdas skydd. Redan den 14 innevarande mars månad utgår uppsägningstiden för fem hushåll, av vilka de två äro ägare till de hus de bebo.

Jag anhåller därför, herr talman, om kammarens tillstånd att till hans excellens herr statsministern få framställa den frågan huruvida regeringen vill överväga vidtagande av åtgärder i syfte att trygga här nämnda medborgares kvarboende i den bygd och i de hem där de och deras fäder sedan långa tider tillbaka levat och haft sin verksamhet samt att förekomma upprepande för framtiden av dylika för allmänna rättsmedvetandet kränkande vräkningsåtgärder.

Ifrågavarande framställning bordlades.

§ 4.

Interpellation. Ordet lämnades härpå till

Herr **Lövgren**, som anförde: Herr talman! När lagen om försäkring för olycksfall i arbete antogs år 1916 inrättades samtidigt ett försäkringsråd, som fick till uppgift att dels övervaka försäkringens tillämpning och utveckling, dels ock pröva besvär och framställningar, som enligt 33 § ingåvos till försäkringsrådet.

Förnämsta skälet till försäkringsrådets tillkomst var utan tvivel det, att man ville skapa en snabbare prövning av besvärsmålen än vad som skett tidigare, då besvärsärenden av denna art hänvisats till domstol.

Genom den indragning av arbetskraft hos försäkringsrådet, som företogs av 1923 års riksdag, synes man emellertid äventyra möjligheten till snabb prövning av dessa mål.

För någon tid sedan erhöj jag en anhållan från en person, som skadats i arbete, om att hos rådet efterhöra huru snart besvär, som han ingivit till rådet 3 månader tidigare, kunde bli prövade. Vid besök hos rådet erfor jag, att det låg inne cirka 300 mål, som skulle prövas innan hans tur kom. D. v. s. att ungefär ett halvt år skulle förflyta från besvärens ingivande och till deras prövning i bästa fall. Blevde ärendet föremål för remiss eller dylikt så skulle det dröja ännu längre.

Genom en ledamot i rådet har jag på begäran erhållit följande statistiska uppgift om ärendenas antal under de senaste åren:

År	Remisser o. d.	Besvärsmål o. d.	Infordrade mål	Utbyte av livränta	Summa
1921	83	794	672	233	1,784
1922	89	1,170	328	275	1,862
1923	?	1,595	90	316	2,001

Av ovanstående siffror framgår, att målen ständigt ökas, och när tillräcklig arbetskraft saknas uppstår en balans som hastigt tillväxer. Den 31 dec. 1923 utgjorde antalet oavgjorda ärenden sammanlagt 913. Men detta antal har ökat med 77 under januari månad och uppgick alltså vid januari månads utgång till 990.

Härigenom vållas de försäkrade, som föra besvärstalan mot de beslut som resp. försäkringsbolag fattat, stora lidanden och försäkringsrådets förnämsta uppgift förfelas.

Jag vågar därför anhålla om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för socialdepartementet ställa följande frågor:

1) Har statsrådet uppmärksammat de missförhållanden som uppstått genom *Interpellation.*
indragning av arbetskraft hos försäkringsrådet? (Forts.)

2) Om så är fallet vill statsrådet för detta års riksdag framlägga de förslag till åtgärder som äro nödiga för att råda bot på missförhållandena?

Den av herr Lövgren gjorda anhållan blev av kammaren bifallen.

§ 5.

Till bordläggning anmäldes:

konstitutionsutskottets utlåtanden:

nr 4, i anledning av väckta motioner om minskning av riksdagsmännens arvoden;

nr 5, i anledning av väckta motioner om sänkning av åldersgränsen för dels rätt att delta i val till riksdagens andra kammare, dels ock kommunal rösträtt;

nr 6, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 71 § i lagen den 26 november 1920 om val till riksdagen m. m. jämte fyra i ämnet väckta motioner;

nr 7, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t i fråga om ändring eller upphävande av 2 § 4 mom. tryckfrihetsförordningen; och

nr 8, i anledning av väckt motion om indragning av kommunikationsdepartementet;

statsutskottets utlåtanden:

nr 6, angående regleringen för budgetåret 1924—1925 av utgifterna under riksstatens sjätte huvudtitel, innefattande anslagen till kommunikationsdepartementet;

nr 16, i anledning av väckt motion om anslag för iordningställande av tilläggsplatser för fiskebåtar vid Torsö fiskeläge i Blekinge; och

nr 17, i anledning av väckt motion om viss uppdelning av rederilånefondens lånemedel;

bevillningsutskottets betänkande, nr 12, i anledning av väckta motioner om ändringar i gällande bestämmelser om kooperativa föreningars beskattning;

bankoutskottets utlåtande, nr 13, i anledning av fullmäktiges i riksbanken framställning om ändrad lydelse av 13 och 25 §§ i lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897 m. m.;

första lagutskottets utlåtanden:

nr 9, i anledning av väckta motioner med förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 14 juni 1917 om införsel i avlöning, pension eller livränta; och

nr 10, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 22 kap. 12 § strafflagen; samt

andra kammarens fjärde tillfälliga utskotts utlåtanden:

nr 1, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående upphörande av den nyttjanderätt Åkers styckebruk hittills ägt till begagnande av den mot rekognition anslagna allmänningsskogen;

nr 2, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t i fråga om av staten stödd kooperativ jordbruksdrift; och

nr 3, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t i fråga om återförande till kronan av rekognitionshemman och till bergshanteringens understöd anslagna skogar.

§ 6.

Justerades protokollsutdrag.

§ 7.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr		under	4	dagar	fr.	o.	m.	den	4	mars,
	<i>Puulsen</i>									
»	<i>Nilsson</i> i Hörby	»	3	»	»	»	»	»	2	»
»	<i>Leffler</i>	»	4	»	»	»	»	»	4	»
»	<i>Karlström</i> i Lummelunda	»	4	»	»	»	»	»	3	»
»	<i>Jönsson</i> i Revinge	»	3	»	»	»	»	»	2	»
»	<i>Winkler</i>	»	6	»	»	»	»	»	3	»
»	<i>Olsson</i> i Hov	»	4	»	»	»	»	»	2	»
»	<i>Lindskog</i>	»	2	»	»	»	»	»	6	»
»	<i>Leo</i>	»	7	»	»	»	»	»	3	» och
»	<i>Magnusson</i> i Tumbult	»	den 3 mars.							

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 11,40 f. m.

In fidem
Per Cronvall.